

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสุรินทร์

**The Relationship between Agile Leadership and Teachers Work Efficacy in
Surin School under the Secondary Educational Service Area Office Surin.**

ปดิwärada เกิดสุข¹, สุชาดา นันทะไชย², สุदारัตน์ สารสว่าง³

Padiwarada Kirdsook¹, Suchada Nanthachai², Sudarat Sarnswang²

¹นิสิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²อาจารย์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³อาจารย์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบอโจล์กับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการแข่งขันสูงจำนวนทั้งสิ้น 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.982 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.821$, $p < .01$)

คำสำคัญ: บอโจล์, ภาวะผู้นำแบบบอโจล์, ประสิทธิภาพการทำงาน

Abstract

The aim of this survey was to determine 1) The level of Agile leadership among school administrators in Surin School, which is part of the Surin Secondary Educational Service Area Office.

2) The level of work efficacy of Surin School's teachers 3) The correlations between Agile leadership and teacher's work efficacy. The sample included 283 teachers from Surin's highly competitive schools. The method applied was a questionnaire with five rating scales and a reliability of .982 Percentage, mean, standard deviation, and Peterson's Product Moment correlation Coefficient were used in the data analysis.

The findings revealed that 1) Large school administrators' agile leadership, in overall, and in each aspect, was at a high level. 2) The aggregate and individual levels of teacher work effectiveness were high. 3) The association between Agile leadership and teacher work efficacy was favorable, with a high level of significance at the .01 ($r=821$, $p 0.1$)

Keywords: Agile; Agile Leadership; Work Efficacy

ภูมิหลัง

ภาวะโลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงแข่งขันสูง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง เทคโนโลยี รวมถึงความท้าทายในการดำเนินธุรกิจที่เกิดจากการแข่งขันในอุตสาหกรรมต่างๆ ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยจากรายงานของ International Institute for Management Development หรือ IMD (สมาคมจัดการธุรกิจไทย, 2558 อ้างถึงใน อรุณรุ่ง เอื้ออารีสุขสกุล และ ชีระวัฒน์ จันทิก, 2559) มีการสำรวจและจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทั้งหมด 61 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ประจำปี 2558 ซึ่งประเทศไทยอยู่อันดับที่ 30 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีปัจจัยเกี่ยวข้องที่สำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือเป็นตัวกำหนดคุณภาพประชากรให้มีความสมบูรณ์พร้อมด้วยความรู้ความสามารถ เจตคติที่ดี มีคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลก และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินและภาวะเร่งด่วน ซึ่งถือเป็นทักษะที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีตัวแปรที่สำคัญที่ไม่คาดคิด คือ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ที่คร่าชีวิตประชากรโลกเป็นจำนวนมาก และถือเป็นภาวะเร่งด่วนระดับมนุษยชาติที่ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของทุกคนจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆด้าน ประเทศไทยได้รับผลกระทบโดยตรงจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ส่งผลให้การดำเนินการต่างๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง ตลอดจนการศึกษาเกิดความติดขัดล่าช้า มีการปรับเปลี่ยนแนวทางในดำเนินการขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนการติดต่อสื่อสาร เพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและไม่สามารถคาดการณ์ได้อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในประเทศสามารถดำเนินการพัฒนาศักยภาพไปได้อย่างต่อเนื่อง ผู้นำในหน่วยงานและองค์กรต่างๆรวมไปถึงองค์กรทางการศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการดำเนินการ สามารถตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาดเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการต่างๆ ภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาวะผู้นำแบบบอโจล์ เป็นภาวะผู้นำที่ส่งเสริมวิถีคิดการทำงานแบบคล่องตัว จุดประกายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่บุคลากรในองค์กร เพื่อให้ทีมงานสามารถทำงานอย่างได้มีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถือเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียน หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำแบบบอโจล์ สามารถจุดประกายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก่บุคลากรในองค์กร สามารถตัดสินใจอย่างชาญฉลาดภายใต้สถานการณ์ที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่าง

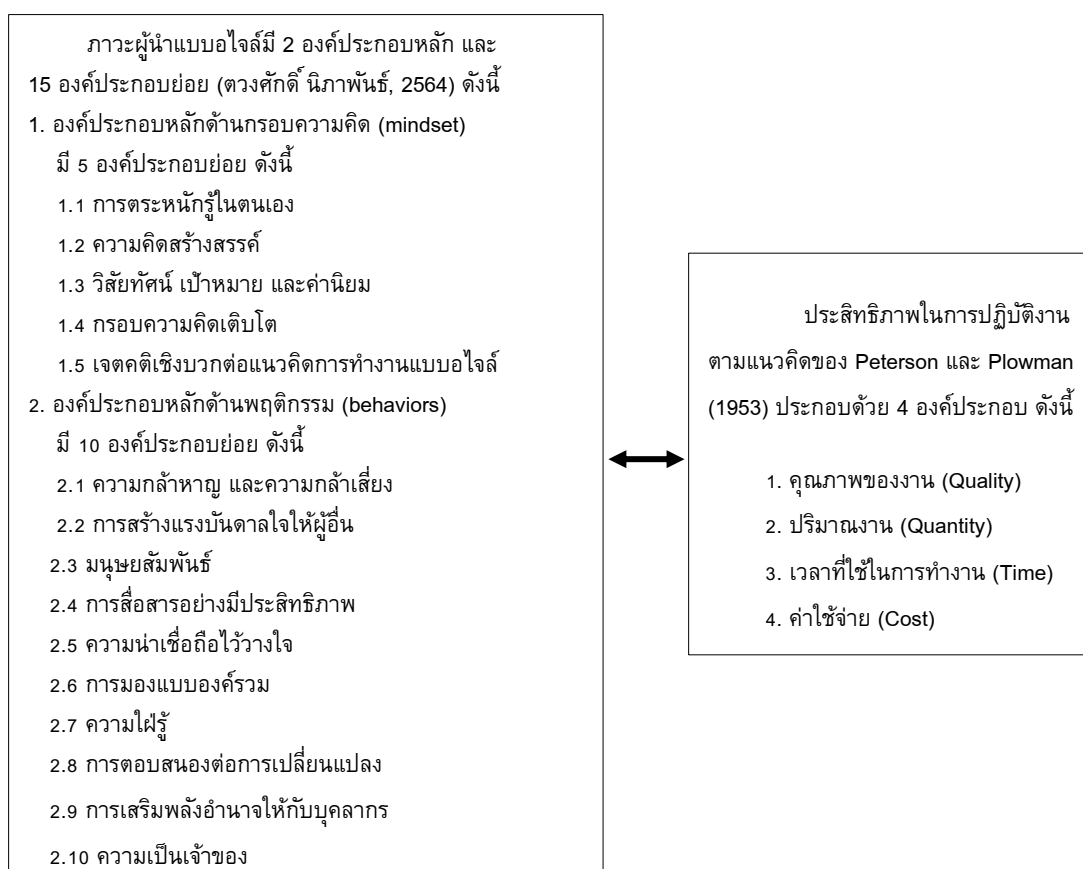
รวดเร็ว สนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชาสามารถคิดในสิ่งใหม่ มีแรงจูงใจในการสร้างสรรค์นวัตกรรม และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน จะมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูหรือไม่อย่างไร

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ใน 6 โรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงของจังหวัด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบบอโจล์ การคัดเลือกผู้นำ การวางแผนงานในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลในองค์กรและหน่วยงาน รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบบอโจล์ที่มุ่งเน้นไปสู่ประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียน เพื่อให้องค์กรและหน่วยงานมีความสามารถในการแข่งขันและมีการพัฒนาอย่างก้าวหน้ายั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบอโจล์กับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษที่มีการแข่งขันสูงจำนวนทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ คือ โรงเรียนสิรินธร โรงเรียนสุรวิทยาคาร โรงเรียนประสาทวิทยาคาร โรงเรียนสังขะ โรงเรียนท่าตูมประชาเสรมวิทย์ และโรงเรียนศิขรภูมิพิสัย จำนวนทั้งสิ้น 963 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษที่มีการแข่งขันสูงจำนวนทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ คือ โรงเรียนสิรินธร โรงเรียนสุรวิทยาคาร โรงเรียนประสาทวิทยาคาร โรงเรียนสังขะ โรงเรียนท่าตูมประชาเสรมวิทย์ และโรงเรียนศิขรภูมิพิสัย โดยผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรคำนวณของ Yamane จำนวนทั้งสิ้น 283 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และวิทยฐานะปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 33 ข้อ โดยใช้แนวคิดจากแบบสอบถามในการวิจัยของ ตวงศักดิ์ นิภาพันธ์ (2564)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 15 ข้อ โดยใช้แนวคิดของ Peterson และ Plowman (1953)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงจำนวนทั้งสิ้น 6 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ รวมทั้งสิ้น 283 คน โดยเก็บแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 160 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 57

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามประเด็นการวิเคราะห์ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปตาราง ประกอบความเรียง

5.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 วิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.4 วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบอใจลกับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และวิทยฐานะ นำเสนอผลการศึกษาดังจำนวนและค่าร้อยละในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

(n = 160)		
สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	47	29.38
หญิง	113	70.62
อายุ		
น้อยกว่า 31 ปี	69	43.13
31-40 ปี	34	21.25
41-50 ปี	36	22.50
มากกว่า 50 ปี	21	13.12
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	113	70.63
ปริญญาโท	47	29.37
ปริญญาเอก	-	-
วิทยฐานะ		
ไม่มีวิทยฐานะ	88	55.00
ชำนาญการ	20	12.50
ชำนาญการพิเศษ	52	32.50
เชี่ยวชาญ	-	-
เชี่ยวชาญพิเศษ	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.62 ส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วงน้อยกว่า 31 ปี ร้อยละ 43.13 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.63 และไม่มีวิทยฐานะ ร้อยละ 55.50

2. ภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

รายการ	(n = 160)			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านกรอบความคิด				
1.1 การตระหนักรู้ในตนเอง	4.41	0.50	มาก	1
1.2 ความคิดสร้างสรรค์	4.07	0.75	มาก	15
1.3 วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และค่านิยม	4.27	0.70	มาก	7
1.4 กรอบความคิดเติบโต	4.29	0.67	มาก	4
1.5 เจตคติเชิงบวกต่อแนวคิดการทำงานแบบบอโจล์	4.18	0.69	มาก	13
ด้านพฤติกรรม				
2.1 ความกล้าหาญ และความกล้าเสี่ยง	4.13	0.77	มาก	14
2.2 การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น	4.25	0.70	มาก	9
2.3 มนุษยสัมพันธ์	4.35	0.75	มาก	2
2.4 การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	4.24	0.68	มาก	10
2.5 ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ	4.29	0.72	มาก	5
2.6 การมองแบบองค์รวม	4.19	0.70	มาก	12
2.7 ความใฝ่รู้	4.26	0.77	มาก	8
2.8 การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง	4.27	0.72	มาก	6
2.9 การเสริมพลังอำนาจให้กับบุคลากร	4.22	0.70	มาก	11
2.10 ความเป็นเจ้าของ	4.32	0.72	มาก	3
รวม	4.25	0.59	มาก	-

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, S.D = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การตระหนักรู้ตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.41$, S.D = 0.50) รองลงมา คือ มนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.35$, S.D = 0.75) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับต่ำสุด คือ ความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.07$, S.D = 0.75)

3. ประสิทธิภาพการทำงานของคุณครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล	(n = อันดับ)
1 คุณภาพของงาน	4.17	0.60	มาก	1
2 ปริมาณงาน	3.75	0.85	มาก	4
3 เวลาที่ใช้ในการทำงาน	4.00	0.69	มาก	2
4 ค่าใช้จ่าย	3.96	0.77	มาก	3
รวม	3.97	0.66	มาก	-

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคุณภาพของงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสูงสุด ($\bar{x} = 4.17$, S.D = 0.60) รองลงมา คือ เวลาที่ใช้ในการทำงาน ($\bar{x} = 4.00$, S.D = 0.69) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นอันดับต่ำสุด คือ ปริมาณงาน ($\bar{x} = 3.75$, S.D = 0.85)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบอโรเจอร์กับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนองค์ประกอบ สำหรับใช้ในการอธิบายผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบอโรเจอร์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อสร้างให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบอโรเจอร์

AGL	หมายถึง	ภาวะผู้นำแบบอโรเจอร์
SAW	หมายถึง	การตระหนักรู้ในตนเอง
CRT	หมายถึง	ความคิดสร้างสรรค์
VIS	หมายถึง	วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และค่านิยม
GRM	หมายถึง	กรอบความคิดเติบโต
PAG	หมายถึง	เจตคติเชิงบวกต่อแนวคิดการทำงานแบบอโรเจอร์
COU	หมายถึง	ความกล้าหาญ และความกล้าเสี่ยง
INS	หมายถึง	การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น
HUR	หมายถึง	มนุษยสัมพันธ์
COM	หมายถึง	การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
TRS	หมายถึง	ความน่าเชื่อถือไว้วางใจ
SOW	หมายถึง	การมองแบบองค์รวม
CUR	หมายถึง	ความใฝ่รู้
CHM	หมายถึง	การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง
EMP	หมายถึง	การเสริมสร้างพลังอำนาจบุคลากร
OWN	หมายถึง	ความเป็นเจ้าของ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนองค์ประกอบของประสิทธิภาพการทำงาน

EFF	หมายถึง	ประสิทธิภาพการทำงาน
QUL	หมายถึง	คุณภาพของงาน
QUN	หมายถึง	ปริมาณงาน
TME	หมายถึง	เวลาที่ใช้ในการทำงาน
COS	หมายถึง	ค่าใช้จ่าย

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสุรินทร์ ใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครู

ภาวะผู้นำ แบบบอโจล์	ประสิทธิภาพการทำงานของครู																					
	AGL	SAW	CRT	VIS	GRM	PAG	COU	INS	HUR	COM	TRS	SOW	CUR	CHM	EMP	OWN	QUL	QUN	TME	COS	EFF	
AGL	1																					
SAW	.524**	1																				
CRT	.725**	.320**	1																			
VIS	.799**	.444**	.640**	1																		
GRM	.887**	.445**	.693**	.745**	1																	
PAG	.845**	.378**	.563**	.651**	.789**	1																
COU	.849**	.417**	.592**	.703**	.789**	.736**	1															
INS	.847**	.408**	.594**	.657**	.739**	.761**	.719**	1														
HUR	.804**	.418**	.539**	.496**	.649**	.679**	.623**	.712**	1													
COM	.893**	.384**	.590**	.684**	.757**	.707**	.725**	.784**	.742**	1												
TRS	.868**	.346**	.539**	.602**	.705**	.770**	.675**	.791**	.786**	.809**	1											
SOW	.876**	.479**	.560**	.706**	.726**	.668**	.705**	.770**	.643**	.775**	.765**	1										
CUR	.867**	.449**	.625**	.628**	.762**	.702**	.722**	.711**	.629**	.758**	.719**	.787**	1									
CHM	.883**	.460**	.594**	.669**	.748**	.714**	.739**	.737**	.689**	.780**	.746**	.788**	.795**	1								
EMP	.857**	.421**	.510**	.659**	.737**	.700**	.683**	.727**	.682**	.777**	.735**	.732**	.713**	.761**	1							
OWN	.880**	.372**	.602**	.669**	.745**	.683**	.694**	.754**	.699**	.811**	.772**	.794**	.760**	.745**	.818**	1						
QUL	.792**	.318**	.519**	.652**	.704**	.889**	.714**	.671**	.532**	.713**	.690**	.736**	.731**	.717**	.725**	.702**	1					
QUN	.686**	.309**	.511**	.544**	.596**	.613**	.616**	.682**	.443**	.585**	.624**	.642**	.628**	.570**	.592**	.562**	.640**	1				
TME	.792**	.347**	.605**	.635**	.714**	.693**	.683**	.694**	.566**	.714**	.701**	.713**	.726**	.671**	.636**	.723**	.743**	.823**	1			
COS	.732**	.365**	.575**	.613**	.637**	.658**	.675**	.616**	.508**	.627**	.617**	.661**	.645**	.615**	.618**	.657**	.731**	.811**	.807**	1		
EFF	.821**	.369**	.608**	.667**	.724**	.726**	.736**	.733**	.559**	.719**	.720**	.753**	.746**	.701**	.701**	.720**	.840**	.919**	.930**	.929**	1	

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสุรินทร์

จากการศึกษา พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, S.D = 0.59) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงมีประสบการณ์การทำงานเป็นระยะเวลานาน มีการทำงานในบริบทที่หลากหลายและแตกต่างกัน สามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้ จึงอาจทำให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำแบบบอโจล์ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตระหนักรู้ตนเอง รองลงมา คือ มนุษยสัมพันธ์ และความเป็นเจ้าของ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดทิศทางดำเนินงานของ

โรงเรียน ทำให้จำเป็นต้องมีการตระหนักถึงความรู้ความสามารถ ความต้องการของตนเอง ก่อนดำเนินการตัดสินใจในการดำเนินงานต่างๆ อยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างแต่ละภาคส่วนของการทำงาน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความต้องการปกป้องรักษาภาพลักษณ์ของสถานศึกษาทั้งในการปฏิบัติตนและการกระตุ้นให้ผู้อื่นเกิดความรับผิดชอบร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Mersino (2018) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบอโงะโงะไว้ว่า ผู้นำแบบอโงะโงะ คือ ผู้ที่ส่งเสริมวิธีคิดในการทำงานที่คล่องตัวสร้างสภาพแวดล้อมที่ความคล่องตัวสูงในองค์กรเพื่อให้ทีมงานสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ การตระหนักรู้ในตนเอง กล่าวคือ ตระหนักถึงจุดแข็ง และจุดอ่อนของตน เข้าใจสถานะทางอารมณ์ของตน และสามารถควบคุมอารมณ์ที่สื่อถึงบุคคลอื่นได้

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องบริหารงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ให้แผนการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผนและแนวทางการดำเนินงานตามระเบียบราชการ ทำให้ไม่สามารถปรับใช้วิธีการดำเนินการที่แปลกใหม่หรือสร้างสรรค์แนวทางการบริหารงานใหม่ๆ มาเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเต็มที่

2. ประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จากการศึกษา พบว่า ระดับประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D = 0.66) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานของครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพของงาน รองลงมา คือ ด้านเวลาที่ใช้ในการทำงาน และด้านค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนมีการทำงานตามแผนงานและกำหนดค่าเป้าหมายคุณภาพของงานก่อนการดำเนินงานในทุกปีการศึกษา ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ ทำให้งานมีคุณภาพตรงตามเป้าหมายที่คาดหวัง และการทำงานในแต่ละกิจกรรมมีการกำหนดระยะเวลาและงบประมาณที่ใช้ดำเนินการตามแผนการดำเนินกิจกรรมโรงเรียน ส่งผลให้การใช้เวลาในการทำงานและค่าใช้จ่ายอยู่ในกรอบของแผนงานที่วางไว้เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญญา บุญบำรุง (2561) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปริมาณงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการทำงานของครูในโรงเรียน จำเป็นต้องมีการจัดทำเอกสารหลักฐานการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแบบแผนระเบียบราชการที่อาจมีความซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากขาดการเชื่อมโยงของข้อมูลและการดำเนินการต่างๆ เข้าด้วยกัน รูปแบบการจัดเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการปรับใช้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ที่ช่วยลดขั้นตอนการดำเนินงานและลดปริมาณเอกสารงานต่างๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤต กำเนิดดิษฐ์กุลธร, กัญญาณัฐ วงษ์บุญ, กุศลรัตน์ เสริมสุทธ์, สุทธิราช ศรีคงแก้ว และวลัยลักษณ์ รัตนวงศ์ ที่ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปริมาณงานอยู่ในลำดับต่ำสุด นอกจากนั้นผลการวิจัยยัง พบว่า ประเด็นโรงเรียนมีการลดภาระงาน/ปริมาณเอกสารที่เกินความจำเป็น เพื่อให้การดำเนินการต่างๆ มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งอยู่ในด้านคุณภาพงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$, S.D = 1.08) ซึ่งน้อยที่สุดในเรื่องประสิทธิภาพการทำงานของครู ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในข้อเท็จจริงการปฏิบัติงานของครูยังคงต้องใช้ระบบเอกสารในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบอใจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบอใจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครู มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r = .821^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการมองแบบองค์รวม มีความสัมพันธ์สูงสุด ($r = .753^{**}$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีทักษะการเชื่อมโยงเหตุปัจจัยต่างๆ เข้าด้วยกันเมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินงาน และสามารถดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาแนวทางการดำเนินการโดยการประสานงานของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านที่มีความสัมพันธ์รองลงมา คือ ด้านความใฝ่รู้ ด้านความกล้าหาญและความกล้าเสี่ยง และด้านการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น ตามลำดับ สอดคล้องกับ ศรีตปุ่นธนัญญ์ ปุโลอารีย์ (2564) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความเป็นองค์รวม จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองทุกส่วนอย่างบูรณาการไม่แยกส่วน และสามารถจัดองค์ประกอบทุกส่วนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบที่ครบวงจร เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารแบบองค์รวมประการหนึ่ง คือ การทำงานเป็นทีม โดยทุกฝ่าย ทุกกลุ่ม ทุกคนต้องพร้อมที่จะร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพประกอบ 2 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพประกอบ 2 องค์ความรู้จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบอใจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า ภาวะผู้นำแบบอใจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำแบบอใจล์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของครู ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบอใจล์ ซึ่งภาวะผู้นำแบบอใจล์เป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารในรูปแบบหนึ่ง ที่ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบอใจล์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 จากผลการศึกษาภาวะผู้นำแบบอใจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ บริหารงานโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโต เพื่อหาวิธีการปฏิบัติงานแบบใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ภายใต้ระเบียบปฏิบัติของส่วนราชการ

1.2 จากผลการศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของครู พบว่า ด้านปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก และประเด็นเรื่อง โรงเรียนมีการลดภาระงาน/ปริมาณเอกสารที่เกินความจำเป็น เพื่อให้การดำเนินการต่างๆ มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$, S.D = 1.08) ซึ่งน้อยที่สุดในเรื่องประสิทธิภาพการทำงานของครู ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนผู้บริหารการศึกษาในระดับเขตพื้นที่ควรให้การสนับสนุนแนวนโยบายการปฏิบัติงาน โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยลดภาระงานและลดปริมาณเอกสารของครูมาใช้ในการปฏิบัติงาน ทำให้การทำงานของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบบอโจล์กับประสิทธิภาพการทำงานของครู พบว่า ภาวะผู้นำแบบบอโจล์ ด้านการมองแบบองค์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ดังนั้น ผู้บริหารควรมีทักษะการมองแบบองค์รวม สามารถเชื่อมโยงเหตุปัจจัยของปัญหาหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งช่วยให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อมองเห็นปัญหาและความเชื่อมโยงจากส่วนกลางไปยังส่วนย่อย จะช่วยให้สามารถปรับแนวทางในการทำงานได้ ช่วยลดขั้นตอนความซับซ้อน ตลอดจนระยะเวลาดำเนินการและค่าใช้จ่าย ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อลดปริมาณงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ หรือ กลยุทธ์การเพิ่มคุณภาพงานโดยลดปริมาณงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

เอกสารอ้างอิง

- [1] กฤต กำเนิดดิษฐ์กุลธร, กัญญาณัฐ วงษ์บุญ, กุศลรัตน์ เสริมสุทธิ, สุทธิราช ศรีคงแก้ว และ วลัยลักษณ์ รัตนวงศ์. (2564). ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- [2] ดวงศักดิ์ นิภาพันธ์. (2564). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบบอโจล์สำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [3] บัญชา บุญบำรุง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [4] ศรุตปุณณชัญญ์ ปู่โลอารีย์. (2564). Holistic Management การบริหารที่เป็นองค์รวม. สืบค้นจาก <http://www.wdoae.doae.go.th/wp2018/wp-content/uploads/2021/05.pdf>.
- [5] ศิริยุพา รุ่งเรืองสุข. 2562. ผู้นำแบบ Agile. (Online). www.bangkokbiznews.com/blog/detail/646524, 1 พฤศจิกายน 2562.
- [6] สปัญญา อธิกุลสินธ์. (2555). ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ

ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- [7] Agile Alliance. 2019. Agile 101 (online). <https://www.agilealliance.org/agile101>, October 10, 2021.
- [8] Ajmal, S. 2018. 7 Defining Traits of an Agile Leader (Online). www.quickstart.com/blog/the-defining-features-and-traits-of-an-agile-leader., November 17, 2021.
- [9] Hipp. 1995. Exploring Connections between Teacher Efficacy and Principals' Leadership Behaviors (Online). <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/105268469500500202.>, March 1, 1995
- [10] Krehbiel, T. et al. 2017. Agile Manifesto for Teaching and Learning (Online). [http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1157450.pdf.](http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1157450.pdf), April 22, 2020.
- [11] Lang, G. 2017. Agile Learning: Sprinting Through the Semester (Online). [https://isedj.org/2017-15/n3/ISEDJv15n3p14.html.](https://isedj.org/2017-15/n3/ISEDJv15n3p14.html), April 22, 2020.
- [12] Mersino, A. 2018. Agile Scrum Implementation and Its Long-Term Impact on Organizations. Pennsylvania: IGI Global.
- [13] Mersino, A. 2018. Agile Leader Role During an Agile Transformation (Online). www.vitalitychicago.com/blog/what-leaders-role-agile-transformation., April 6, 2020.
- [14] Paterson, J. 2019. Colleges need 'agile' leadership to battle global headwinds (Online). [www.educationdive.com/news/colleges-need-agile-leadership-to-battle-global-headwinds/555309/.](http://www.educationdive.com/news/colleges-need-agile-leadership-to-battle-global-headwinds/555309/), April 20, 2020